

Informatiestandaarden

Basis voor gegevensuitwisseling in de zorg

3 juli 2023 17.00-18.00

| 6-7-2023 |

Hernany Silva Costa Melo

Informatieanalist / coördinator

h.silvacostamelo@nictiz.nl

- Sinds 2016 werkzaam op snijvlak van zorg en ICT
- Focus op domein Medicatie
- Coauteur NEN 7503: Digitaal receptenverkeer en NEN 7542: Uitwisseling van medicatiegegevens
- Vertegenwoordiging Nictiz op verschillende gremia (NEN, IHE, project Egiz)

Basis Informatiestandaarden

- Ontwikkelingen die leiden tot het bestaan van informatiestandaarden (context; programma's, wetgeving, meer regie, roep om samenhang);
- Het belang van informatiestandaarden;
- Wat bedoeld wordt met het begrip informatiestandaard;
- De 4 belangrijkste onderdelen van een informatiestandaard;
- Het belang van generieke componenten;
- Hoe generieke componenten en informatiestandaarden samenhangen.

Wat is een informatiestandaard?

Een informatiestandaard bevat een specificatie van de (logische groep van) **usecase(s)** waarvoor de informatiestandaard geldt.

Daarnaast worden de **afspraken** vastgelegd die worden gemaakt op informatieniveau (gebruikte **datasets, gegevensmodellen, terminologiestelsels**) en indien relevant voor de casus: de specificatie van de gebruikte communicatiestandaarden op applicatieniveau.

Ontwikkelingen en context

INFORMATIE BERAAD

Home

Zoeken 🔍

Snel naar

- Outcomedoelen en targets
- Vragen en antwoorden
- ICT-leveranciers
- Agenda

Heeft u vragen voor het Informatieberaad Zorg?

Stuur dan een mailtje naar:
informatieberaadzorg@minvws.nl

📅 Actueel
👥 Over het Informatieberaad
📅 Programma's en projecten

👥 Open consultaties
👥 Meet Ups
📄 Documenten

<https://www.informatieberaadzorg.nl/>
<https://www.informatieberaadzorg.nl/over-het-informatieberaad>

Informatie**beraad**

Samen werken aan een duurzaam informatiestelsel voor de zorg

Stimuleringsprogramma's

Versnelling Informatie-uitwisseling Patiënt en Professional	Coördinerende partij(en)
VIPP 1 – Medisch Specialistische Zorg	NVZ
VIPP 2 – Overige instellingen voor medisch specialistische zorg	ZKN
VIPP 3 – Geestelijke Gezondheidszorg	GGZ NL
VIPP 4 – GGZ Vrijgevestigden	LVVP, NIP, NVvP
VIPP 5 – ziekenhuis, UMC, kliniek	NFU, NVZ, ZKN
VIPP geboortezorg: BabyConnect	Stichting CareCodex, CPZ, Perined
VIPP huisartsen: OPEN	InEen, LHV, NHG
VIPP care: InZicht	V&VN, Actiz, VGN

<https://www.informatieberaadzorg.nl/publicaties/publicaties/2020/12/03/overzicht-vipp-programmas>

Gegevensuitwisseling in de zorg

Zoeken

Digitale toegang: ToegangVerleningService

- › Aansluitkalender
- › Technische aanpassingen zorgaanbieders
- › Aansluitproces ICT-leveranciers

Wetgevingstraject

Actueel

Lees hier het laatste nieuws en onze (twee)maandelijke nieuwsbrieven

Programma Elektronische Gegevensuitwisseling

Alles over het programma
Elektronische Gegevensuitwisseling
in de Zorg

Programma Digitale Toegang

Alles over het programma Digitale
Toegang in de Zorg

Publicaties

Hier vindt u video's, Kamerbrieven,
presentaties, nieuwsbrieven van
vóór april 2020 en andere
documenten

Wetgevingstraject

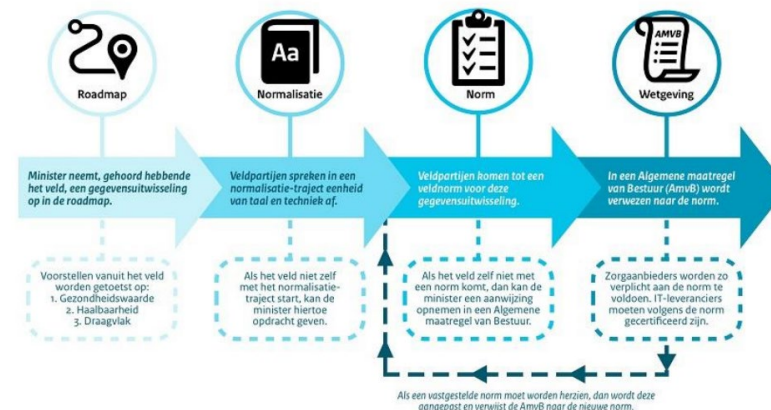
- De nieuwe wet Elektronische Gegevensuitwisseling in de Zorg (Wegiz) is een kaderwet.
- Er komen aanvullende regels in de vorm van een algemene maatregel van bestuur (AMvB) waarin staat welke gegevensuitwisselingen vanaf wanneer elektronisch moeten plaatsvinden.
- In zo'n AMvB gaat het bijvoorbeeld over recepten die de huisarts digitaal naar de apotheek verstuurt.
- De minister bepaalt niet *welke* gegevens zorgprofessionals moeten uitwisselen voor goede zorg. Dat staat in de afspraken die zij al met elkaar hebben gemaakt: de kwaliteitsstandaarden.

Afspraken over hoe elektronisch uit te wisselen

- Met de nieuwe wet kan de minister niet alleen bepalen dát zorgverleners gegevens met elkaar elektronisch moeten uitwisselen, maar ook volgens welke afspraken dit moet verlopen. Deze afspraken kunnen gaan over taal en techniek. Meer hierover in [Normering en certificering](#).

Totstandkoming van de verplichting van een specifieke elektronische gegevensuitwisseling

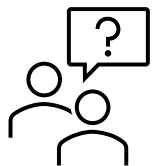
Het belang van informatiestandaarden

Ontwikkelingen op gebied van informatie-uitwisseling in de zorg:

- Betrokkenheid van veel organisaties en instanties, zorgbreed, binnen en over domeinen, regionaal, landelijk en internationaal.
- Initiatieven zijn veelal gericht op bepaalde doelgroepen, hebben een specifieke focus, een eigen governance, een eigen financiering en een eigen dynamiek.
- Partijen in het veld nemen tegelijkertijd steeds meer zelf initiatief om oplossingen te ontwikkelen om de gewenste voortgang te boeken.

Om te komen tot een **duurzaam informatiestelsel in de zorg** dat is gebaseerd op lange-termijnoplossingen, is het van groot belang dat er **samenhang** is in de oplossingen die worden nagestreefd.

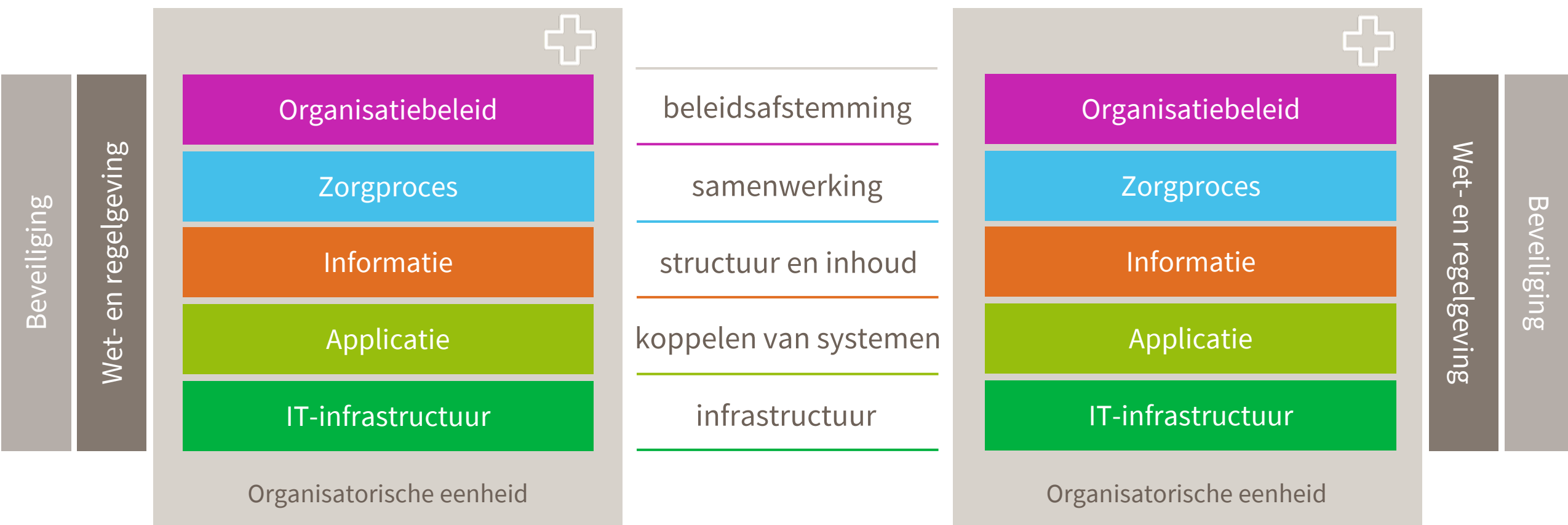
Informatiestandaarden spelen daarbij een belangrijke rol

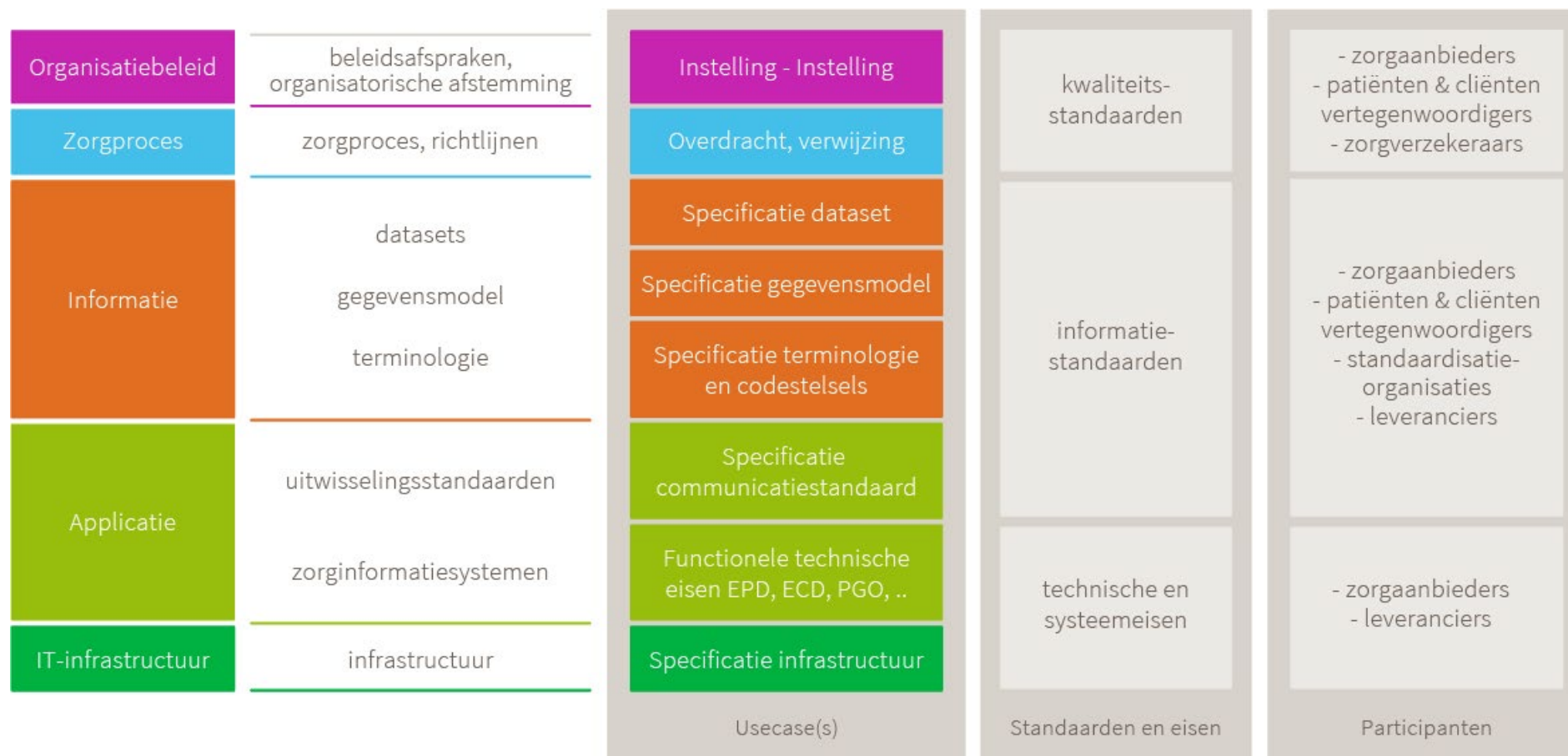
Welke praktijkvoorbeelden had jij bedacht? Welke van bovenstaande belangen zie je daarin terug?

Wat zijn informatiestandaarden?

Interoperabiliteit

Standaarden en eisen

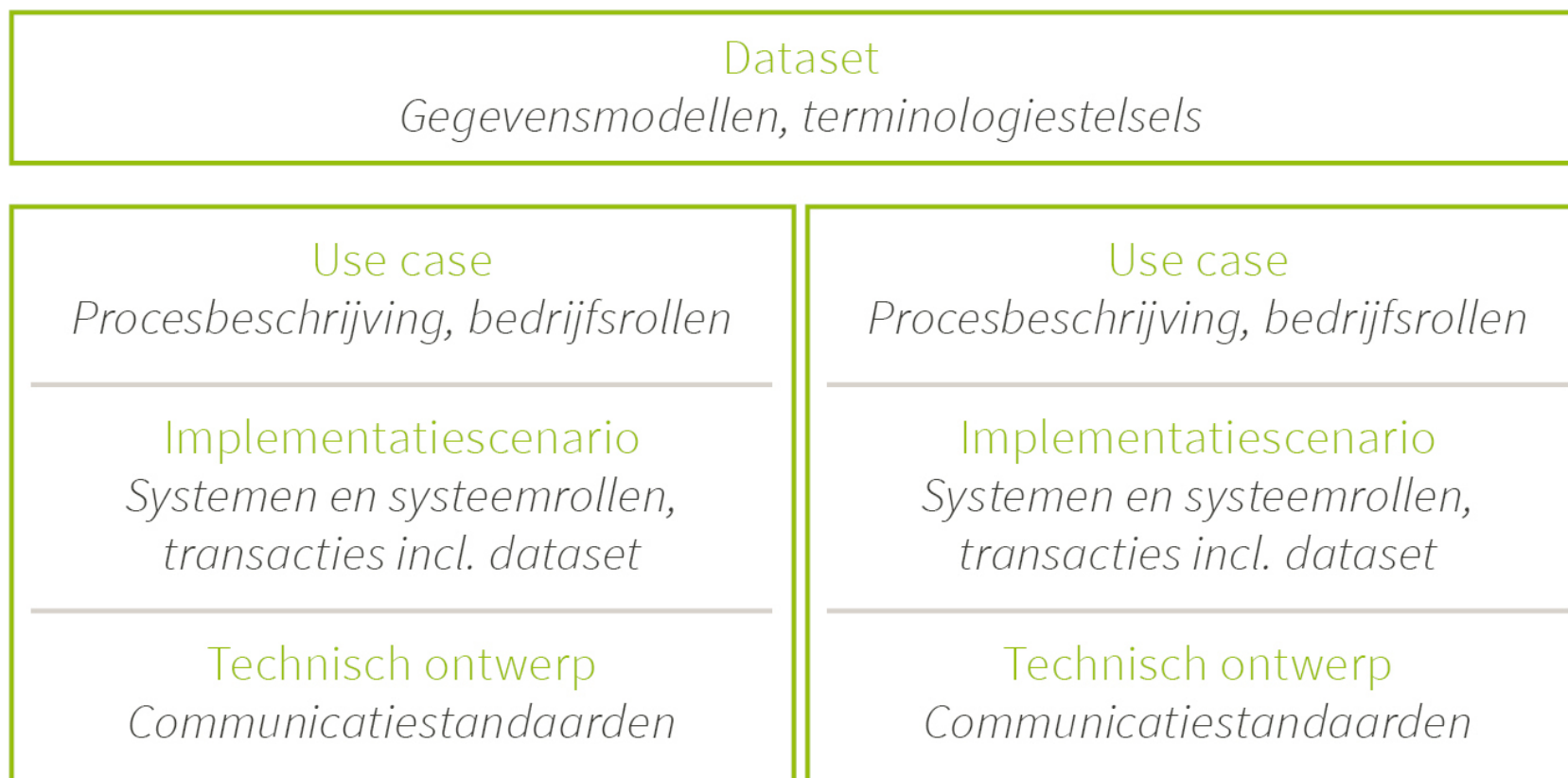

Standaarden en eisen

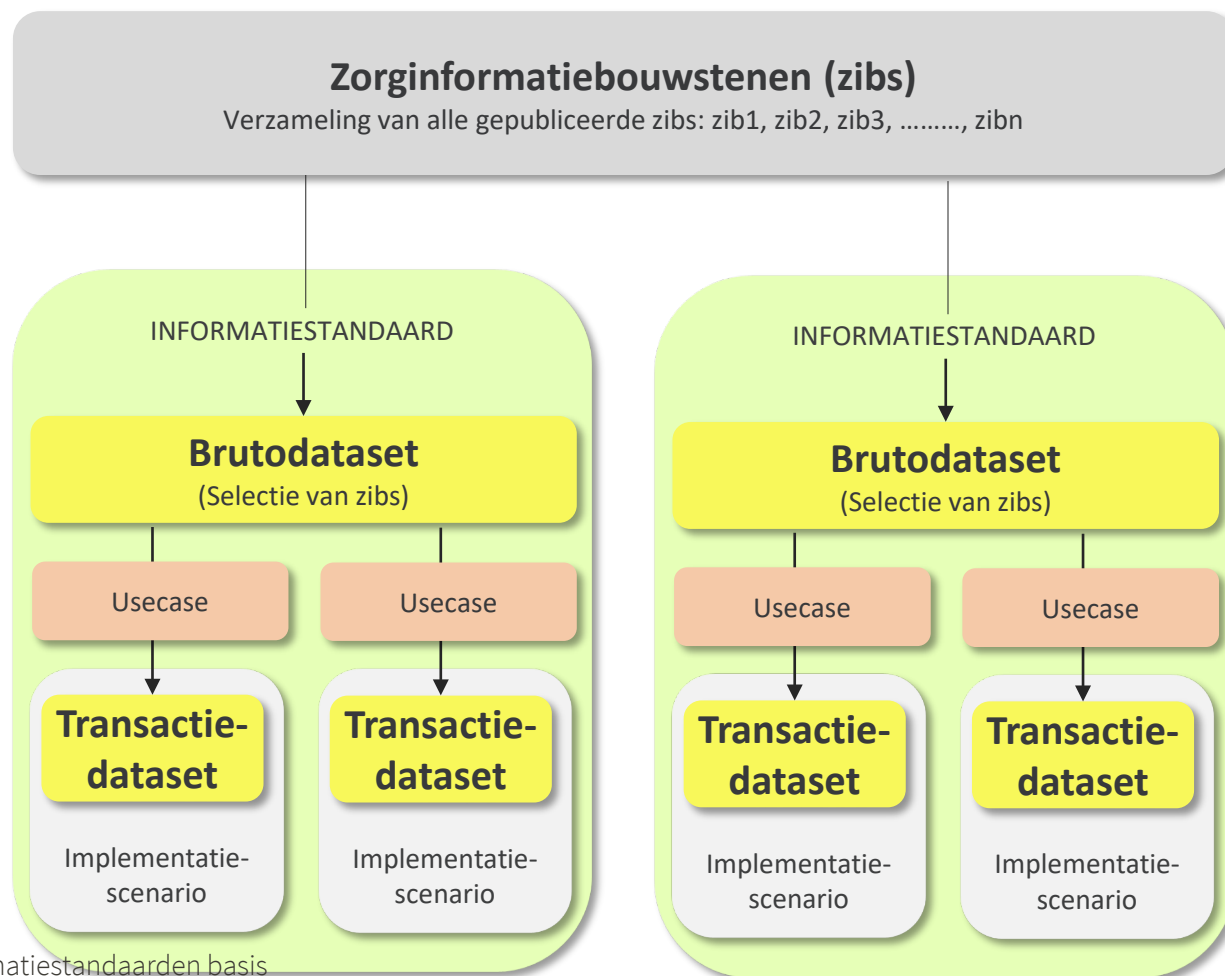
Standaarden	Inhoud	Toelichting
Kwaliteits-standaarden	<ul style="list-style-type: none">• Zorgstandaarden• Richtlijnen	In een kwaliteitsstandaard (zoals een richtlijn, zorgstandaard, generieke module, etc.) staan aanwijzingen voor zorgverleners over hoe zij goede zorg kunnen verlenen. Het zorgproces en de daarvoor relevante zorgstandaarden, richtlijnen etc. zijn het uitgangspunt voor de verdere uitwerking. De usecase(s) waarvoor een informatieoplossing wordt uitgewerkt is (zijn) hiervan afgeleid.
Informatie-standaarden 	Specificatie van <ul style="list-style-type: none">• Usecase(s)• Dataset(s)• Gegevensmodellen• Terminologiestelsels• Communicatiestandaarden	Een informatiestandaard bevat een specificatie van de (logische groep van) usecase(s) waarvoor de informatiestandaard geldt. Daarnaast worden de afspraken vastgelegd die worden gemaakt op informatieniveau (gebruikte datasets, gegevensmodellen, terminologiestelsels) en indien relevant voor de casus: de specificatie van de gebruikte communicatiestandaarden op applicatieniveau.
Technische en systeem eisen	<ul style="list-style-type: none">• Functionele eisen• Technische eisen• Specificatie van de IT-infrastructuur	De informatiestandaard(en) vormen de basis voor de functionele en technische eisen die aan de gebruikte applicaties en infrastructuur worden gesteld.

Hoe zijn informatiestandaarden opgebouwd?

De inhoud van een informatiestandaard

Zibs en informatiestandaarden

Generieke componenten per informatiestandaard

Specifieke componenten per transactie

Definitie en scope

(Doelgroep, kaders en uitgangspunten, zorgproces, kwalificatie)

Brutodataset

System- en infrastructuureisen (Optioneel)

Usecase

(Procesbeschrijving,
bedrijfsrollen)

Implementatiescenario

System(rol)

Transactie(groep)

Transactiedataset

Technisch ontwerp
(Communicatiestandaard)

Usecase

(Procesbeschrijving,
bedrijfsrollen)

Implementatiescenario

System(rol)

Transactie(groep)

Transactiedataset

Technisch ontwerp
(Communicatiestandaard)

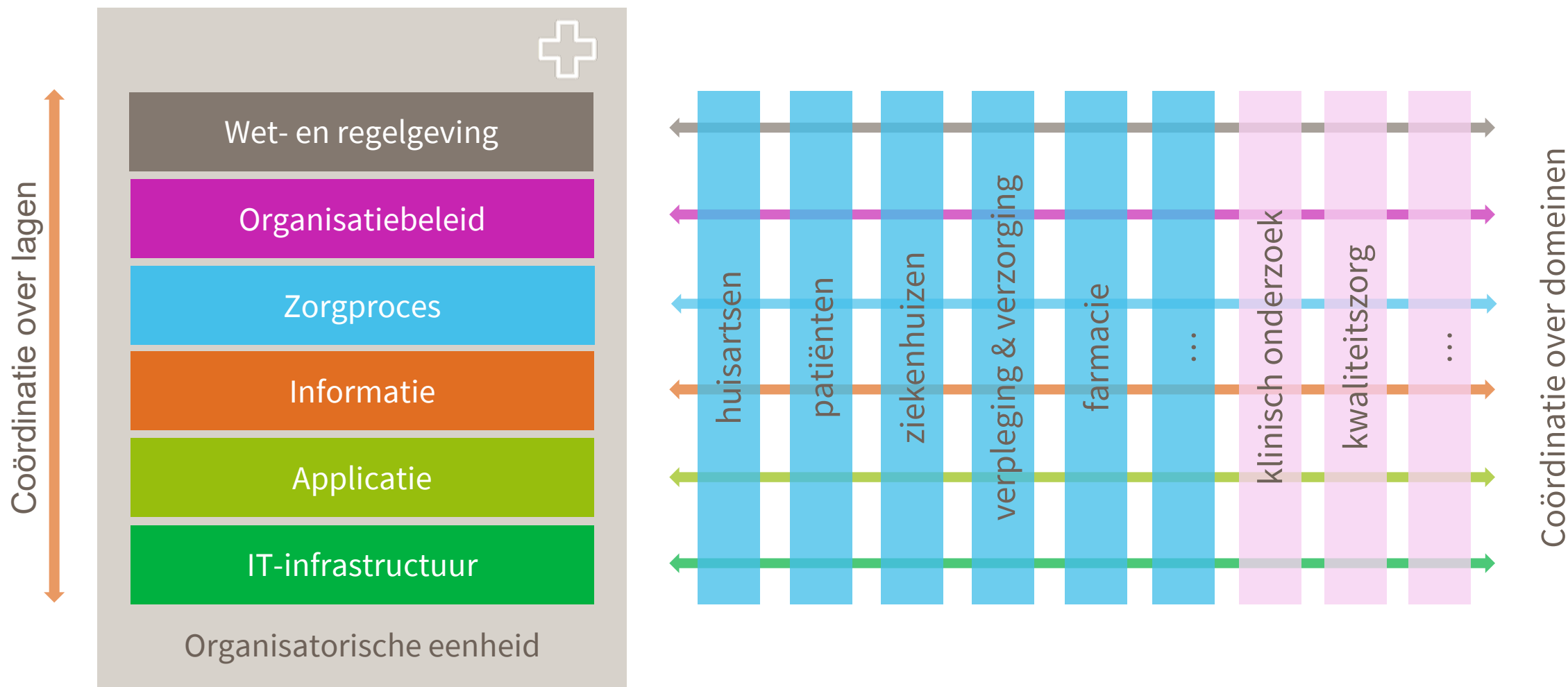
Inhoud	Toelichting
Functioneel ontwerp	
Definitie en scope	Een beschrijving van de doelgroep, kaders en uitgangspunten van de informatiestandaard. Verder een referentie naar of beschrijving van het zorgproces dat de basis vormt voor de informatiestandaard.
Brutodataset	De dataset met de definities van alle gegevens binnen de scope van de informatiestandaard die binnen de context van het specifieke zorgproces worden vastgelegd of uitgewisseld. Deze dataset wordt zo veel mogelijk opgebouwd op basis van generieke componenten (zibs) en waar nodig op basis van specifieke componenten. [ZIB's, SNOMED, LOINC etc]
System- en infrastructuureisen	Optioneel: aanwijzingen/ eisen voor functionaliteit van systemen, verantwoordelijkheid voor informatie, afschermen van gegevens, infrastructuur.
Usecase	Een informatiestandaard bevat één of meerdere usecases. Een usecase is de beschrijving van een praktijksituatie waarbij voor een concrete situatie het vastleggen en/of uitwisselen van informatie wordt beschreven. Een usecase bevat: een ontwerp in de vorm van een procesbeschrijving en een beschrijving van de bedrijfsrollen, een implementatiescenario met bijbehorende systemen en systeemrollen, transacties en transactiegroepen inclusief dataset, en mogelijk een technisch ontwerp.
Implementatiescenario	Een definitie van het scenario behorende bij een bepaalde usecase waar de relatie wordt gelegd tussen de systemen en systeemrollen, transacties en transactiegroepen inclusief dataset.
System(rol)	Een definitie van de systemen en systeemrollen die binnen het scenario van belang zijn.
Transactie(groep)	Een gedetailleerde specificatie van de transacties en transactiegroepen waarmee de gegevens tussen de verschillende systeemrollen worden uitgewisseld binnen een scenario.
Transactiedataset	Een definitie van de dataset behorende bij een bepaalde transactie als onderdeel van het scenario. Deze dataset is een subset c.q. inperking van de brutodataset op het niveau van de informatiestandaard. [ZIB's, SNOMED, LOINC etc]
Technisch ontwerp	
Technisch ontwerp	Een technisch ontwerp in de vorm van de specificatie van de communicatiestandaard behorende bij een bepaalde transactie als onderdeel van het scenario. [HL7 CDA documenten, HL7 FHIR profielen]

Publicatiekanalen

#	Kanaal	Deliverable	Doelgroep
1	Landingspagina (webpagina)	De landingspagina heeft een algemeen karakter en is een website van waaruit alle informatie over de informatiestandaard te benaderen is. Vanuit de landingspagina is het mogelijk om door te klikken naar de wikipagina, ART-DECOR en Simplifier.	Iedereen die meer over de informatiestandaard wil weten.
2	Wikipagina	<ul style="list-style-type: none"> • Definitie en scope • Systeem- en infrastructuureisen (optioneel) • Usecase(s) beschrijving <ul style="list-style-type: none"> ○ Proces ○ Bedrijfsrollen • Bepaalde onderdelen van het TO 	De wiki is m.n. bedoeld voor degenen die de aanlevering in de praktijk implementeren: <ul style="list-style-type: none"> • Functioneel beheerders • Informatiedeskundigen • Leveranciers
3	ART-DECOR	<ul style="list-style-type: none"> • Brutodataset • Implementatiescenario('s) <ul style="list-style-type: none"> ○ Systeem(rollen) ○ Transactie(groep) ○ Transactiedataset • Technisch ontwerp: CDA-, HL7v3- of HL7v2-templates 	ART-DECOR is m.n. bedoeld voor degenen die met de implementatie aan de slag gaan van de dataset, de implementatiescenario's of een technische specificatie van een CDA-, HL7v3- of HL7v2-implementatie.
4	Simplifier	<ul style="list-style-type: none"> • Technisch ontwerp – FHIR-profielen 	Simplifier is m.n. bedoeld voor degenen die met de technische specificatie aan de slag willen voor een FHIR-implementatie

Het belang van generieke componenten

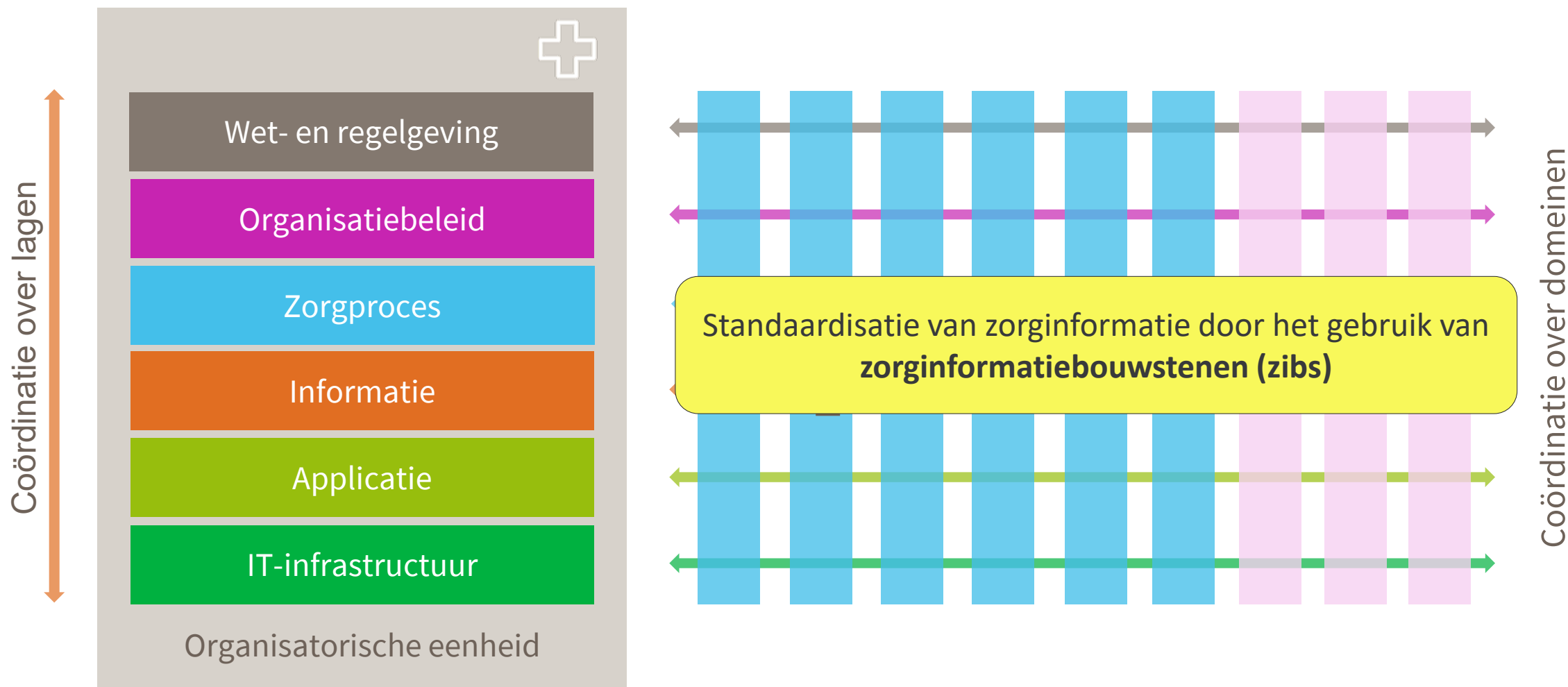
Verticale & horizontale coördinatie

De noodzaak van samenhang

- Hergebruik van gegevens
- Opschaling
- Versnelling
- Efficiency in resources
- Efficiency in kosten
- Uitwisselbaarheid over domeinen en toepassingen
- Duurzaamheid en beheersbaarheid

Horizontale coördinatie door gebruik zibs

Afstemming over usecases en domeinen

LAAG	Use case A Overdracht 2e lijn	Use case B Verpleegkundige overdracht	Use case C Verwijzing HA-specialist	Use case D Download patiënt- samenvatting	AFSTEMMING INVULLING
Beleidsafspraken	Ziekenhuis- ziekenhuis	Ziekenhuis- verpleeghuis	Huisarts - ziekenhuis	Ziekenhuis - patiënt	Per use case
Zorgproces, richtlijnen	Overdracht	Verpleegkundige overdracht	Verwijzing richtlijn HASP	PGO download	Per use case
Datasets	BgZ	Dataset eOverdracht	Dataset HASP	BgZ	Per use case, uitgaan van generieke opties
Gegevensmodel	Zibs	Zibs	Zibs	Zibs	Generieke componenten
Terminologie	SNOMED CT, LOINC	SNOMED CT, LOINC	SNOMED CT, LOINC	SNOMED CT, LOINC	Generieke componenten
Communicatie- standaard	HL7 CDA	HL7 FHIR	HL7 CDA	HL7 FHIR	Generieke componenten
Zorginformatie- systemen	EPD/EPD	EPD/ECD	HIS/EPD	EPD/PGO	Per use case
Infrastructuur	XDS netwerk	XDS netwerk	Veilige mail	LSP	Harmoniseren

Afstemming over usecases en domeinen

(Sub)laag	Toelichting	Afstemming, invulling
Beleidsafspraken	Beleidsafspraken moeten altijd per (groep van) usecase(s) gemaakt worden	Per usecase
Zorgproces, richtlijnen	Afspraken over het zorgproces en de concrete casus (overdracht, verwijzen, etc.) moeten altijd per (groep van) usecase(s) gemaakt worden	Per usecase
Datasets	Datasets moeten altijd per (groep van) usecase(s) gemaakt worden. Op het niveau van datasets bestaat er op dit moment één generieke component, dat is de BgZ.	Per usecase, samengesteld op basis van generieke componenten
Gegevensmodel	In Nederland wordt zorgbreed gekozen voor de zorginformatiebouwstenen (zibs) als gegevensmodel	Generieke componenten
Terminologie	Er zijn verschillende codestelsels, classificaties en thesauri in de zorg zoals SNOMED CT, LOINC, NHG-tabellen, G-standaard en DHD-diagnosethesaurus. In de zibs wordt ook terminologie voorgeschreven die van toepassing is op alle usecases.	Generieke componenten
Communicatie-standaarden	In Nederland zijn er feitelijk twee opties: HL7 CDA en HL7 FHIR. In samenhang met de zibs zijn ook op dit technische niveau generieke componenten gedefinieerd in de vorm van CDA-templates en FHIR-profielen die over usecases en domeinen worden gebruikt.	Generieke componenten
Zorginformatie-systemen	Voor een specifieke usecase zijn de betrokken zorginformatiesystemen een gegeven. De uitdaging is om de afgesproken standaarden, technische en functionele eisen te implementeren.	Per usecase
Infrastructuur	Hiervoor zijn meerdere keuzes, maar het is wenselijk om hierin regionaal en zo mogelijk landelijk samenhang en harmonisatie te brengen.	Bij voorkeur harmoniseren

Generieke componenten

- Zorginformatiebouwstenen (zibs)
- Terminologiestelsels
- Communicatiestandaarden
- Basisgegevensset Zorg (BgZ)

Vragen?

Basis Informatiestandaarden

Ontwikkelingen die leiden tot het bestaan van informatiestandaarden (context; programma's, wetgeving, meer regie, roep om samenhang);

Het belang van informatiestandaarden;

Wat bedoeld wordt met het begrip informatiestandaard;

De 4 belangrijkste onderdelen van een informatiestandaard;

Het belang van generieke componenten

Hoe generieke componenten en informatiestandaarden samenhangen

Informatiestandaarden

Basis voor gegevensuitwisseling in de zorg

